PALATANIN YARADILMASI

Azərbaycan Qiymətləndiricilər Palatası qiymətləndiricilərin məcburi üzvlüyü əsasında yaradılan və fəaliyyətini özünüidarəetmə prinsipi əsasında həyata keçirən qeyri-kommersiya hüquqi şəxsdir. Palata "Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 8 dekabr tarixli Qanunu ilə nəzərdə tutulub və 2024-cü il noyabrın 30-da keçirilmiş təsis yığıncağında yaradılıb. Bu səhifədə Palatanın yaradılmasının hüquqi əsasları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamları, habelə təsis mərhələləri xronoloji ardıcıllıqla verilir.

Qiymətləndirmə qanunvericiliyinin yeni mərhələsi

Azərbaycan Respublikasında qiymətləndirmə fəaliyyətini tənzimləyən ilk qanun "Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında" 1998-ci il 25 iyun tarixli 510-IQ nömrəli Qanun olub. Bu Qanun dövründə qiymətləndiricilərin məcburi üzvlüyə əsaslanan peşə təşkilatı yox idi, peşə birlikləri könüllü üzvlük əsasında fəaliyyət göstərirdi.

2023-cü il 8 dekabrda "Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında" yeni Qanun (1052-VIQ) qəbul edildi. Qanun qiymətləndirmə sahəsinin təşkilində üç əsas dəyişiklik etdi:

- qiymətləndirici olmaq üçün dövlət tərəfindən keçirilən ixtisas imtahanı və ixtisas şəhadətnaməsi tələbi müəyyən edildi;
- Qiymətləndiricilər Palatası məcburi üzvlük və özünüidarəetmə əsasında fəaliyyət göstərən qeyri-kommersiya hüquqi şəxs kimi yaradıldı; Palatanın üzvü olmayan şəxslər Azərbaycan Respublikasının ərazisində qiymətləndirmə fəaliyyəti ilə məşğul ola bilməz;
- qiymətləndirmə üzrə yanaşma və metodların, etik davranış qaydalarının təsdiqi, üzvlüyə qəbul, intizam məsuliyyəti və üzvlərin reyestrinin aparılması Palataya həvalə edildi.

Qanun 2024-cü il iyulun 1-dən qüvvəyə minib və onun 4-cü, 6-cı və 27-ci maddələri isə dərc olunduğu gündən qüvvəyə minib. Yeni Qanunun qüvvəyə mindiyi gündən 1998-ci il Qanunu ləğv edilib. Əsas: Qanun 18.1, 18.2, 18.4, 26.1, 26.2, 26.3.

Təsisin qanunla müəyyən edilmiş qaydası

Qanunun 27-ci maddəsi Palatanın təsisi üçün keçid qaydası müəyyən edib:

- Palatanı təsis etmək hüququ olan şəxslərin müəyyən edilməsi, təsis yığıncağının hazırlanması və keçirilməsi üçün 5 üzvdən ibarət təşkilat komitəsi yaradılır;
- təşkilat komitəsinin sifarişi ilə ixtisas imtahanları keçirilir; imtahandan uğurla keçərək ixtisas şəhadətnaməsi almış qiymətləndiricilərin Palatanı təsis etmək hüququ yaranır;
- Palata bu hüququ olan azı 15 qiymətləndirici tərəfindən təsis edilir, təsis yığıncağında Rəyasət Heyətinin sədri, sədr müavinləri və digər üzvləri, İntizam Komissiyasının sədri və üzvləri seçilir;
- Palata dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra Palata, onun Rəyasət Heyəti və İntizam Komissiyası fəaliyyətə başlamış hesab olunur.

Əsas: Qanun 27.1.1, 27.1.2, 27.1.3, 27.1.4.

Prezidentin fərmanı və Nazirlər Kabinetinin aktları

Prezidentin Fərmanı. Qanunun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 30 dekabr tarixli 2443 nömrəli Fərmanı imzalanıb. Fərmanla Nazirlər Kabinetinə Palatanın təsisi üçün təşkilat komitəsinin yaradılması, ixtisas imtahanlarının qaydalarının, qeyri-rezidentlərin

akkreditasiyası qaydasının, peşə məsuliyyətinin sığortasına dair minimum tələblərin və icra sənədləri üzrə qiymətləndirmə haqqının yuxarı həddinin təsdiqi tapşırılıb.

Fərmanın icrası. Fərmanın icrasını təmin etmək üçün Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 11 yanvar tarixli 15s nömrəli Sərəncamı qəbul edilib. Sərəncamla İqtisadiyyat Nazirliyinə Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla 5 üzvdən (İqtisadiyyat Nazirliyindən 3, Maliyyə Nazirliyindən 2 nümayəndə) ibarət təşkilat komitəsinin yaradılmasına dair təkliflər, Dövlət İmtahan Mərkəzinə ixtisas imtahanlarının təşkili və keçirilməsi, ixtisas şəhadətnaməsinin forması və imtahan ödənişinin məbləğinə dair təkliflər hazırlamaq tapşırılıb.

Təşkilat komitəsi. Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 29 fevral tarixli 133s nömrəli Sərəncamı ilə Qiymətləndiricilər Palatasını təsis etmək hüququ olan şəxslərin müəyyən edilməsi, təsis yığıncağının hazırlanmasının və keçirilməsinin təmin edilməsi məqsədilə təşkilat komitəsi yaradılıb. Komitənin tərkibinə İqtisadiyyat və Maliyyə nazirliklərinin nümayəndələri daxil edilib.

Qiymətləndirmə fəaliyyətini tənzimləyən qərarlar. Nazirlər Kabineti Qanunun tətbiqi üçün aşağıdakı qərarları qəbul edib:

- 2024-cü il 20 may tarixli 267 nömrəli Qərar: ixtisas imtahanlarının təşkili və keçirilməsi, ixtisas şəhadətnaməsinin forması və verilməsi qaydaları, imtahan ödənişinin məbləği;
- 2024-cü il 5 avqust tarixli 376 nömrəli Qərar: peşə məsuliyyətinin sığortası üzrə minimum tələblər; sığorta məbləğinin minimum həddi 200 000 manat;
- 2025-ci il 15 yanvar tarixli 8 nömrəli Qərar: icra sənədləri əsasında aparılan qiymətləndirməyə görə xidmət haqqının yuxarı həddi;
- 2025-ci il 13 may tarixli 158 nömrəli Qərar: qeyri-rezident fiziki şəxslərin akkreditasiyadan keçirilməsi qaydası və onlara dair tələblər.

Təsis mərhələləri

İxtisas imtahanları. Təşkilat komitəsinin sifarişi ilə ilk ixtisas imtahanı 2024-cü il oktyabrın 27-də Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən Qanunda göstərilən 9 istiqamət üzrə keçirilib. İmtahandan uğurla keçmiş 106 qiymətləndirici ixtisas şəhadətnaməsi alaraq Palatanı təsis etmək hüququ qazanıb.

Təsis yığıncağı. Palata 2024-cü il noyabrın 30-da keçirilmiş təsis yığıncağında ixtisas şəhadətnaməsi almış qiymətləndiricilər tərəfindən təsis edilib. Yığıncaqda Rəyasət Heyəti və İntizam Komissiyası seçilib, Nüsrət İbrahimov Rəyasət Heyətinin sədri seçilib.

Nizamnamə və ilk büdcə. 2024-cü il dekabrın 21-də keçirilmiş ümumi yığıncaqda Palatanın Nizamnaməsi və büdcəsi qəbul edilib. Həmin gün Palatanın ilk konfransı keçirilib, qiymətləndirmə sahəsinin inkişafı və rəqəmsal həllərin tətbiqi müzakirə edilib.

Dövlət qeydiyyatı. Palata 2025-ci ilin yanvarında dövlət qeydiyyatına alınıb (qeydiyyat № 1125-QK15-0105) və hüquqi şəxs statusu əldə edib. Qanuna görə bu andan Palata, onun Rəyasət Heyəti və İntizam Komissiyası fəaliyyətə başlamış hesab olunur. Əsas: Qanun 27.1.4; Nizamnamə 1.10.

İlk daxili sənədlər. 2025-ci ildə Palatanın fəaliyyətini təşkil edən ilk sənədlər qəbul edilib, o cümlədən Rəyasət Heyətinin 2025-ci il 10 fevral tarixli AQP-05/25 nömrəli qərarı ilə intizam icraatı və intizam tənbehi tədbirlərinin tətbiqi qaydaları, 2025-ci il 5 may tarixli Qiymətləndiricinin Etik Davranış Qaydaları.

Qanunvericiliyin sonrakı uyğunlaşdırılması

Yeni Qanunun tətbiqi digər qanunvericilik aktlarının da uyğunlaşdırılmasını tələb edib:

- “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Qanunun icrası ilə əlaqədar bəzi qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə 2025-ci il 18 mart tarixli 158-VIIQD nömrəli Qanun;
- həmin Qanunun icrası ilə əlaqədar Prezidentin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi və fərmanın ləğvi barədə Prezidentin 2025-ci il 15 aprel tarixli 366 nömrəli Fərmanı və onun icrası barədə Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 23 aprel tarixli 231s nömrəli Sərəncamı;
- Torpaq Məcəlləsində, Mülki Məcəllədə və “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə 2026-cı il 14 iyul tarixli 459-VIIQD nömrəli Qanun, onun tətbiqi barədə Prezidentin 2026-cı il 17 avqust tarixli 771 nömrəli Fərmanı və Nazirlər Kabinetinin 2026-cı il 27 avqust tarixli 637s nömrəli Sərəncamı.

Xronologiya

Tarix	Akt və ya hadisə	Məzmunu
25.06.1998	“Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Qanun, № 510-IQ	Qiymətləndirmə fəaliyyətini tənzimləyən ilk qanun
08.12.2023	“Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Qanun, № 1052-VIQ	Qiymətləndiricilər Palatasını nəzərdə tutan yeni qanun
30.12.2023	Prezidentin Fərmanı, № 2443	Qanunun tətbiqi
11.01.2024	Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 15s	Fərmanın icrası üzrə tapşırıqlar
29.02.2024	Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 133s	Təşkilat komitəsinin yaradılması
20.05.2024	Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 267	İxtisas imtahanları və şəhadətnamə qaydaları
01.07.2024	Qanunun qüvvəyə minməsi	1998-ci il Qanunu ləğv edilib
05.08.2024	Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 376	Peşə məsuliyyəti sığortasına minimum tələblər
27.10.2024	İlk ixtisas imtahanı	9 istiqamət üzrə; 106 qiymətləndirici uğurla keçib
30.11.2024	Təsis yığıncağı	Palata təsis edilib, orqanları seçilib
21.12.2024	Ümumi yığıncaq və ilk konfrans	Nizamnamə və büdcə qəbul edilib
01.2025	Dövlət qeydiyyatı	Palata hüquqi şəxs statusu əldə edib
15.01.2025	Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 8	İcra sənədləri üzrə qiymətləndirmə haqqının yuxarı həddi
10.02.2025	Rəyasət Heyətinin qərarı, № AQP-05/25	İntizam icraatı qaydaları
18.03.2025	Qanun, № 158-VIIQD	Qanunların yeni Qanuna uyğunlaşdırılması
15.04.2025	Prezidentin Fərmanı, № 366	Fərmanların uyğunlaşdırılması
23.04.2025	Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 231s	Nazirlər Kabinetinin aktlarının uyğunlaşdırılması
05.05.2025	Qiymətləndiricinin Etik Davranış Qaydaları	Peşə etikası tələbləri
13.05.2025	Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 158	Qeyri-rezidentlərin akkreditasiyası

Tarix	Akt və ya hadisə	Məzmunu
14.07.2026	Qanun, № 459-VIIQD	Torpaq Məcəlləsi, Mülki Məcəllə və Qiymətləndirmə Qanununa dəyişikliklər
17.08.2026	Prezidentin Fərmanı, № 771	459-VIIQD nömrəli Qanunun tətbiqi
27.08.2026	Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 637s	Nazirlər Kabinetinin aktlarının uyğunlaşdırılması

7. Rəsmi mətnlər

- “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Qanun, № 1052-VIQ: https://meclis.gov.az/documents/1052-VIQ.pdf
- Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 15s: https://e-qanun.az/framework/56188
- Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 133s: https://e-qanun.az/framework/56667
- Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 267: https://e-qanun.az/framework/56914
- Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 376: https://e-qanun.az/framework/57695
- Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 8: https://e-qanun.az/framework/58766
- Nazirlər Kabinetinin Qərarı, № 158: https://e-qanun.az/framework/59608
- Qanun, № 158-VIIQD: https://meclis.gov.az/documents/158-VIIQD.pdf
- Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 231s: https://e-qanun.az/framework/59584
- Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı, № 637s: https://e-qanun.az/framework/62640

Hüquqi qüvvəyə aktların rəsmi dərc olunmuş mətni malikdir.